

ประวัติและความเปลี่ยนแปลงพิธีไหว้ครูพิณเพียด

History and Changes in Pin Peat Master Worshipping Ceremony

โสภณ ลาวรรณ*

Sophon Lawan

จตุพร สีม่วง**

Jatubhorn Srimuang

Received : June 26, 2019

Revised : July 20, 2019

Accepted : September 18, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา รวมไปถึงความเปลี่ยนแปลงของวงดนตรีและพิธีไหว้ครูพิณเพียดแบบราชสำนักกัมพูชา ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเข้าเก็บข้อมูลภาคสนามในพิธีไหว้ครูประจำปี 2559 ของประเทศกัมพูชา ที่ Secondary School of Fine Arts. และข้อมูลเพิ่มเติม Royal University of Fine Arts. กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ผลการศึกษา พบว่า วงเพลงพิณเพียด มีต้นกำเนิดจากนักปราชญ์ทั้งหลาย ในพระราชวังของกษัตริย์ มีวงดนตรี 2 ประเภทประกอบเข้าด้วยกัน คือ “วงเพลงพิณ” ในขณะนั้นเรียกว่าเพลงศาสนาหรือเพลงนักปราชญ์ วงเพลงพิณมีกำเนิดตั้งแต่สมัยนครพนม (อาณาจักรฟูนัน) และในสมัยก่อนยุคประวัติศาสตร์เขมร “วงเพลงโคงสคอร์” โคงหมายถึงห้อง สคอร์หมายถึงกลอง วงเพลงนี้มีสาระสำคัญ เพื่อการศึกษสงครามของกษัตริย์ เมื่อวงเพลงพิณกับวงโคงสคอร์ มาร่วมกันเพื่อการศาสนาและการพระมหากษัตริย์ จึงเรียกว่า “วงพิณเพียด” เมื่อเป็นดนตรีในพระราชพิธีจึงจัดให้มีพิธีกรรมการไหว้ครู ซึ่งพิธีกรรมการไหว้ครูนี้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยมีต้นกำเนิดจากพิธีแซงไถตา ๘๘๓๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อบูชาผีบรรพบุรุษ ในพิธีกรรมโบราณ มีการบรรเลงเพลงประกอบพิธี 33 เพลง เรียกว่าพิธีคารวะครูใหญ่ ในปัจจุบันเหลือแต่สาระสำคัญในขั้นตอนพิธี มีการบรรเลงเพลง 12 เพลง เรียกว่าพิธีคารวะครูเล็ก ด้วยวงพิณเพียดและพิธีไหว้ครูเกิดความเปลี่ยนแปลงด้วยผลกระทบจากสงครามหลายต่อหลายครั้ง ทั้งในยุคพระนคร ค.ศ. 802 ยุคอาณาจักรขอม ค.ศ. 1860 ต่อมาเป็นยุคสงครามโลกช่วงปี ค.ศ. 1940 ถึงยุคปัจจุบัน วัฒนธรรมประเพณีถูกทำลาย

*นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Doctor of Philosophy Students Department of Music Faculty of Arts Khonkaen University

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Music Faculty of Arts Khonkaen University

ส่วนหนึ่งวงพิณเพียดได้เข้าสู่อยุธยา เมื่อเขมรแพ้สงครามในช่วงอยุธยาตอนปลาย แต่ก็กลับไปสู่เขมรอีกครั้ง ในช่วงราว ค.ศ. 1910 ปัจจุบันประเทศกัมพูชายังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยสถาบันการศึกษาระดับพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกับราชสำนัก ทำให้พิณเพียดกับพิธีไหว้ครูยังอยู่ในปัจจุบัน

คำสำคัญ : ความเปลี่ยนแปลง / วงพิณเพียด / พิธีไหว้ครูราชสำนักกัมพูชา

ABSTRACT

The objectives of the article are to study history, background including changes of Pin Peat, and Pin Peat master worshiping ceremony of the royal court of Cambodia. The researcher applies qualitative research by collecting data in master worshiping ceremony 2016 of Cambodia at Secondary School of Fine Arts. Besides, the researcher collects more information at the Royal University of Fine Arts in Phnom Penh, Cambodia. The result of the study indicates that Pin Peat is originated from philosophers in the palace. There are two kinds of music were assembled. First, Pleng Pin which was called religious song or philosophers' song in the past. Pleng Pin has originated since Nakhonphanom era (Funan kingdom). Second, Kong Skor in the prehistoric of Khmer. From the word Kong Skor, Kong means gong and Skor means drum. The band aims to play for monarch war. When Pleng Pin and Kong Skor were assembled to play for religious activity and royal ceremony, hence it was called Pin Peat. On occasion of a royal ceremony, the master worshiping ceremony arranges every year. The ceremony originates from San Don Ta tradition **សុនតា** aims to worship ancestor's spirit. In ancient rituals, 33 songs are performed in the name of master worshiping ceremony. However, currently, focus on only the procedure of ceremony and remains 12 songs which were called minor worshiping ceremony. From changing of Pin Peat and worshiping ceremony because of wars. Culture and tradition have destroyed since the Angkorian period in A.D. 802, Colonial-era in A.D. 1860, and World War II in A.D. 1940 to presents. When Cambodia lost the war in the late Ayutthaya era, Pin Peat was owned by Ayutthaya before transfer back to Cambodia again about A.D. 1910. At present, Cambodia conserves art and cultural by basic education institutions and higher education institutions which are in charge of the government and royal court. Thus, Pin Peat and worshiping ceremony is still performing.

Keywords : Changes / Pin Peat / Worshiping Ceremony of the Royal Court of Cambodia

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ดนตรีพิธีกรรม ซึ่งพิธีกรรมเกี่ยวข้องกับจิต โดยจัดให้มีระเบียบขั้นตอน และหลักการบรรเลงที่มีความศักดิ์สิทธิ์ จิตเป็นความรู้สึกกับความเชื่อ ความคิด โดยวางระบบทางขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมรองรับความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรม เหตุเพราะความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม จิตวิญญาณ ไสยศาสตร์ และศาสนา ซึ่งเป็นความคิดในวิถีชีวิต โดยวิธีการของความเชื่อนั้น เป็นนามธรรม สามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบ อาทิ ทางประเพณี การดำเนินชีวิต การรักษาโรค เป็นต้น รูปแบบเหล่านี้ เป็นการแสดงสัญลักษณ์เชิงประจักษ์ และเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินกิจกรรมในสังคม ในกลุ่มคนมีความพึงพอใจร่วมกัน คือการประกอบพิธีกรรมที่เกิดจากความเชื่อ ซึ่งสามารถหล่อหลอมจนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีการเรียนรู้ สืบทอดจากอดีตสู่ปัจจุบัน และสืบทอดต่อไปในอนาคต

ดนตรีในพิธีไหว้ครูประเทศกัมพูชา เกิดขึ้นจากจิตวิญญาณประกอบกับพิธีกรรมทางศาสนา จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น พบว่าในประเทศกัมพูชาจะจัดพิธีไหว้ครูในโรงเรียนมัธยมวิจิตรศิลป์ (Secondary School of Fine Arts) และมหาวิทยาลัยกัมพูชาวิจิตรศิลป์ (Royal University of Fine Arts) ซึ่งเป็นการศึกษาดนตรีกัมพูชาระดับมัธยมและระดับอุดมศึกษาที่มีแห่งเดียวในประเทศกัมพูชา ส่วนการจัดพิธีไหว้ครูดนตรีนั้นจะจัดขึ้นหนึ่งครั้งต่อปี พิธีไหว้ครูสามารถแบ่งออกเป็นสองแบบ คือแบบเต็มกับแบบย่อ โดยในปัจจุบันนิยมจัดพิธีแบบย่อ ซึ่งแบบย่อนี้มีเพลงปรากฏ 12 เพลง และแบบเต็มมีเพลงปรากฏ 33 เพลง และใช้วงพิณเปียตในการบรรเลง ดนตรีแบบดั้งเดิมของกัมพูชาจะถูกบรรเลงตามลำดับขั้นตอนของพิธีไหว้ครู โดยในช่วงแรกจะมีพิธีสงฆ์ และพิธีบังสุกุลให้กับครูผู้เสียชีวิตไปแล้ว จากนั้นครูอาวุโสผู้ประกอบพิธีจะเริ่มทำพิธีจากการเชิญผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีเขมร ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ได้จัดรูปเทียนที่จัดไว้เป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มพิธี จากนั้นครูผู้ประกอบพิธีดำเนินการตามระเบียบโบราณ จนเสร็จพิธี แล้วท้ายที่สุดเป็นขั้นตอนของการผู้ขอมือโดยครูผู้ประกอบพิธี ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ศิษย์ผู้พี่ ตามลำดับ

ประวัติศาสตร์ดนตรีเขมรมีความน่าสนใจ กล่าวคือเป็นต้นกำเนิดยุคก่อนประวัติศาสตร์ ของดนตรีในแถบสุวรรณภูมิ ซึ่งดนตรีเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม ดนตรีในพิธีไหว้ครูพิณเปียตเป็นการรวมเพลงต่างๆ เข้าไว้เป็นสำคัญ ในทางกลับกันนั้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อวงพิณเปียต ทำให้เกิดการเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดพิธีไหว้ครูพิณเปียตนี้ถูกจัดขึ้นในสถานศึกษาด้านดนตรีดั้งเดิม ของประเทศกัมพูชา 2 สถาบัน คือ โรงเรียนมัธยมวิจิตรศิลป์ (Secondary School of Fine Arts) และมหาวิทยาลัยกัมพูชาวิจิตรศิลป์ (Royal University of Fine Arts) กรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ซึ่งทั้งสองสถาบันนี้ เป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้านศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ แห่งเดียวในประเทศ ส่วนระดับอุดมศึกษาด้านศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ แห่งเดียวในประเทศเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ทั้งสองระดับนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลกัมพูชา พร้อมกันนี้ก็ได้รับการอุปถัมภ์จากราชสำนักกัมพูชาเช่นเดียวกัน ดังนั้นดนตรีราชสำนักจึงถูกถ่ายทอดผ่านสถาบันการศึกษาใน 2 ระดับนี้ พิธีไหว้ครูดนตรีเขมรถือเป็นแหล่งรวบรวมบทเพลง ซึ่งปรากฏในขั้นต่อพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งมีความงามและเกี่ยวข้องกันเหตุผลได้บ้าง อีกทั้งพิธีไหว้ครูดนตรีพิณเปียตนี้ จะเกิดขึ้นที่โรงเรียนมัธยมวิจิตรศิลป์ (Secondary School of Fine Arts) ปีละ 1 ครั้ง และมหาวิทยาลัยกัมพูชาวิจิตรศิลป์

(Royal University of Fine Arts) ปีละ 1 ครั้งเพียงเท่านั้น ซึ่งทั้ง 2 สถาบันนี้มีความเชื่อมโยงกัน กล่าวคือเป็นสถาบันทาง Fine Arts ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้านดนตรี การแสดง และศิลปะของชาติ ดังนั้นดนตรีราชสำนักกัมพูชา จึงมีรากฐานมาจากสถาบันการศึกษาทั้ง 2 แห่งนี้ รวมไปถึงนักดนตรีที่ประจำในราชสำนัก ก็เป็นศิลปินเก่าของสถาบันการศึกษาดังกล่าว เมื่อมีพิธีการวาระครุดนตรี จึงจัดขึ้นในสถานศึกษา จึงจะมีความเหมาะสม จึงสามารถเรียกได้ว่าพิธีไหว้ครุพิณพิศตรราชสำนักกัมพูชา ด้วยความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาดนตรีในพิธีไหว้ครุ ราชสำนักกัมพูชา ซึ่งเป็นการศึกษาข้ามวัฒนธรรม ทั้งทางด้านบริบททางดนตรี อาทิ วัฒนธรรม ประเพณี สังคม ศาสนา และศึกษาในส่วนของตัวดนตรีพิณพิศตรในแบบราชสำนัก รวมไปถึงองค์ประกอบต่างๆ ในพิธีไหว้ครุ ด้วยการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยที่สามารถขยายผล เป็นแบบอย่างให้ผู้สนใจได้ศึกษาเพิ่มพูนความรู้ หรือนำไปสู่การเขียนตำราหรือหนังสือเกี่ยวกับดนตรีในพื้นที่สุวรรณภูมิ ทั้งนี้สามารถเป็นประโยชน์ทางการศึกษาดนตรีในกลุ่มอาเซียน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีและพิธีไหว้ครุพิณพิศตร
2. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของดนตรีและพิธีไหว้ครุพิณพิศตรแบบราชสำนักกัมพูชา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยประวัติและความเปลี่ยนแปลงดนตรีในพิธีไหว้ครุพิณพิศตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจริง พิธีไหว้ครุประจำปีในโรงเรียนมัธยมวิจิตรศิลป์ (Secondary School of Fine Arts) และข้อมูลเพิ่มเติมจากมหาวิทยาลัยภูมิวิจิตรศิลป์ (Royal University of Fine Arts) กรุงเทพมหานคร ทั้งทางด้านบุคคล ผู้รู้ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อการวิเคราะห์ ตีความข้อมูลให้ได้มาซึ่งผลของการวิจัย โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงของหัวข้อวิจัยและวัตถุประสงค์ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการวิจัย

1) ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพิธีไหว้ครุพิณพิศตร ติดต่อผู้ประสานงานเกี่ยวกับการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม จากนั้นจึงวางแผนการดำเนินการทำวิจัย

2) กำหนดหัวข้อเพื่อทำการวิจัย วางแผนการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามตามแผนการดำเนินการวิจัย ประสานงานไปยังหน่วยงาน และกำหนดการจัดงานพิธีไหว้ครุ

3) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม บริบททางดนตรี ข้อมูลดนตรีในราชสำนัก นักดนตรีในราชสำนักลงพื้นที่บันทึกข้อมูลดนตรีในพิธีไหว้ครุราชสำนักกัมพูชา ตามวัน เวลา สถานที่ ดังได้นัดหมายไว้เบื้องต้น

4) กำหนดกรอบแนวคิด

5) จัดเรียงข้อมูลที่ได้จากสนาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เชื่อมโยงกับหัวข้อวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย ตามข้อมูลที่ปรากฏจริงในสนาม เพื่อนำมาเขียนแบบบรรยายด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

6) นำเสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการตามขั้นตอนของหลักสูตร และเผยแพร่ผลงานวิจัย

2. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในสนามจริง จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และการติดต่อประสานงานตามกำหนดการที่วางไว้ โดยมีลามช่วยสื่อสาร คือ นายจันทร์ดาธรรม ฮวย นิสิตสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งเป็นชาวกัมพูชา รวมไปถึงผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล คือ คุณฐิติรัตน์ นันตาบุตร

3) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสังเกตบริบททางดนตรี และสังเกตตัวพิธีกรรม อย่างมีส่วนร่วม การบันทึกด้วยเครื่องมือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว จดบันทึก การสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม

4) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลดนตรีในพิธีไหว้ครูราชสำนักกัมพูชา ระหว่างวันที่ 28 มีนาคม ถึง 1 เมษายน 2559 แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 ก่อนวันประกอบพิธี ศึกษาบริบททางพื้นที่ บริบททางดนตรี ช่วงที่ 2 วันประกอบพิธี ในวันพฤหัสบดีที่ 31 มีนาคม 2559 และช่วงที่ 3 หลังวันประกอบพิธี ในช่วงที่ 3 นี้ สำหรับการเก็บข้อมูลซ้ำจากข้อสงสัยในระหว่างประกอบพิธีกรรม หรือข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่ครบถ้วน โดยมีผู้ให้ข้อมูลในช่วงลงสนาม คือ นักดนตรีวงพิณเพ็ญผู้บรรเลงประกอบพิธีไหว้ครู จำนวน 9 คน / Mr. Soy Saret (ผู้ประกอบพิธีกรรม) / Mr. Ram Daravong (Director Secondary School of Fine Arts) / Mr. Yos Chandara (Ministry of Culture and Fine Arts, Cambodia) / Mr. Kel Dorivan (RUFA- Royal University of Fine Arts)

5) รวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้วตรวจสอบความครบถ้วนผลการเก็บข้อมูลสามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนามในการประกอบพิธีกรรม การจดบันทึก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และบริบทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ส่วนที่ 2 เอกสารวิชาการทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาเขมร ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รวมไปถึงเน็ตสากลที่ได้รับมอบจาก Mr. Kel Dorivan (RUFA)

3. ชั้นจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว นำมาจัดเรียงลำดับตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เชื่อมโยงกับหัวข้อและวัตถุประสงค์การวิจัยตามข้อมูลที่ปรากฏ เพื่อนำมาบรรยายด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ในข้อมูลต่อไปนี้

1) จัดเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบที่ได้จากการลงพื้นที่จริงตามวันเวลาที่กำหนด สามารถแบ่งข้อมูลได้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนามในการประกอบพิธีกรรม การจดบันทึก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และบริบทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 2 เอกสารวิชาการทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาเขมร ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และเน็ตสากล

2) การชำระข้อมูลที่ได้จากสนาม ทั้งข้อมูลดิบในพิธีกรรม และข้อมูลเอกสาร ในขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ทำการถอดเทปจากสนามแล้วจัดพิมพ์เป็นภาษาเขมรโดยนิสิตช่วยงานนายจันทร์ดาธรรม ฮวย ขั้นที่ 2 แปลจากภาษาเขมรเป็นคำอ่าน แล้วแปลเป็นภาษาไทย โดยรองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒน์ชัย หมั่นยิ่ง อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย และนายพร ลำเจียก นิสิตปริญญาโท ภาษาเขมร มหาวิทยาลัยนเรศวร ขั้นที่ 3 กระบวนการทำโน้ตเพลงเพื่อนำไปวิเคราะห์ตามหลักสังคีตลักษณะวิเคราะห์

3) จัดเรียงข้อมูลจากการชำระข้อมูล ข้อมูลจากสนาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับพิธีไหว้ครูดนตรีพิณเปียตในรูปแบบราชสำนัก บริบทของงานวิจัย เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4) วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ศึกษาประวัติและความเปลี่ยนแปลงดนตรีในพิธีไหว้ครูปิณเปียต ราชสำนักกัมพูชา รวมไปถึงศึกษาระเบียบพิธีกรรมและเพลงในพิธีไหว้ครู

5) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4. ขั้่นนำเสนอข้อมูลและเผยแพร่ผลงาน

นำเสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการ ตามเค้าโครงเนื้อหา ดังนี้ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ดนตรีในพิธีไหว้ครูปิณเปียตราชสำนักกัมพูชา บทที่ 5 ระเบียบวิธีการบรรเลงดนตรีพิณเปียตประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีกัมพูชา บทที่ 6 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงได้เผยแพร่ในระดับชาติหรือนานาชาติในรูปแบบการพิมพ์วารสาร การนำเสนอข้อมูลในเวทีระดับชาติหรือนานาชาติ ตามสมควร

สรุปผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีและพิธีไหว้ครูปิณเปียต จากการสัมภาษณ์ประกอบกับการศึกษาเอกสาร Khmer Orchestra. Sarin H. (2005, pp.113-116) วงดนตรีของเขมร มีต้นกำเนิดจากนักปราชญ์ทั้งหลายในพระราชวังของกษัตริย์ และมีต้นกำเนิดจากศาสนาทั้งหลายในที่นี้หมายถึงศาสนาพราหมณ์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอินเดียโบราณ เข้ามามีบทบาทเหนือวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ของชนชาติเขมร ในแถบแหลมสุวรรณภูมิ ในขณะนั้นเรียกว่าเพลงศาสนาหรือเพลงนักปราชญ์ เป็นเพลงสักการบูชาในลัทธิพราหมณ์ฮินดู ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่ได้เรียกว่าวงพิณเปียต วงเพลงพิณเป็นวงเพลงที่อยู่กับพิธีสักการบูชาเทพเจ้า ในสมัยก่อนยุคประวัติศาสตร์เขมร มีวงเพลงประเภทหนึ่ง นิยมเรียกว่าวงเพลงโคงสคอร์ (โคงหมายถึงฆ้อง สคอร์หมายถึงกลอง) วงเพลงนี้มีสาระสำคัญหรือหน้าที่ 2 ประการ 1 เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจของเหล่าทหารในการศึกสงครามเป็นเครื่องให้สัญญาณในกองทัพทหารของกษัตริย์ บางครั้งมีอุปกรณ์ฆ้องเปียต (แบบ 8 ลูก) สังข์ ชลุธ สคอร์ธม (กลองทัด) สคอร์ชัย (กลองชัย) สคอร์ส้อมโกร์ (ตะโพน) ฉิ่ง บางครั้งมีเครื่องดนตรีฆ้องเปียต (แบบ 9 ลูก) ขแสญีว (สายเดี่ยวหรือพิณน้ำเต้า) สรอไพ (ปี่) สคอร์ธม สคอร์ชัย สคอร์ส้อมโกร์ฯ วงเพลงโคงสคอร์ประโคนขึ้น โดยฆ้องเปียตมีหน้าที่บรรเลงก่อนแล้วเครื่องดนตรีอื่นๆ บรรเลงรับตามลำดับ การที่เขมรเรียกวงดนตรีชนิดหนึ่งว่า วงเพลงพิณเปียตนั้น มาจากวงเพลงพิณ กับวงเพลงโคงสคอร์ ที่กล่าวมาข้างต้นรวมกัน โดนนำเครื่องดนตรีในวงเพลงพิณและเครื่องดนตรีในวงเพลงโคงสคอร์หรือวงฆ้องเปียต ใช้ชื่อสำคัญ คือคำว่า พิณ และ ค่าวงเปียต ได้คำว่า “วงเพลงพิณเปียต”

พิธีไหว้ครูปิณเปียตมีกำเนิดจากพิธีโฌนตา Daravong, R. (Interviewed on March 29, 2016) ได้กล่าวว่าพิธีไหว้ครูคือการทำพิธีสักการบูชา เป็นการทำให้จิตล้ายประเพณีโฌนตา สุธธา ของเราแต่ ประกอบพิธีสักการบูชาครูเพลง ผู้สอน จะสอนในตอนประโคนเพลงหนึ่งๆ การทำอย่างนี้ถือเป็นการรำลึกถึงคุณครูอาจารย์ที่มีพระคุณเทพเจ้าทั้งหลาย ขอให้มีความสุขทั้งมวล ทั้งมีตัวตนและไม่มีตัวตน ขอให้ช่วยปกป้องรักษาและมีชัยชนะทุกประการ Khowdee, S. (2016) กล่าวถึงพิธีโฌนตาว่า พิธีแซนโฌนตา คือพิธีการเช่นบูชาผีบรรพบุรุษ

มีอายุนับพันปี จะถูกจัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี จากการศึกษาวิเคราะห์และตีความจากข้อมูลทราบว่า พิธีไหว้ครูพิณเพี้ยต มีกำเนิดมาเมื่อไรไม่มีหลักฐานปรากฏ แต่เกิดขึ้นพร้อมๆกับพิธีโขนตา คือพิธีการเช่นบูชาวิญญาณผีบรรพบุรุษ ซึ่งพิธีนี้ทั้งประชาชนทั่วไปของกัมพูชาหรือบางจังหวัดในไทยที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา แม้กระทั่งในราชสำนักก็มีพิธีโขนตานี้ ส่วนในพิธีไหว้ครูพิณเพี้ยตนั้นโดยหลักคือการสักการะครูเพลงเขมรเทพเจ้าทางดนตรี และมีการบรรเลงเพลงโดยวงพิณเพี้ยตตลอดทุกขั้นตอนของพิธีกรรม

เนื่องจากประเทศกัมพูชาเกิดผลกระทบด้านสงครามหลายต่อหลายครั้งประกอบกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทำให้เกิดสงครามกลางเมือง ทำให้พิธีไหว้ครูพิณเพี้ยตแบบราชสำนักแต่เดิมมีขึ้นต่อระเบียบวิธีที่ใช้ความละเอียด โดยมีการจัดพิธีโขนตาเพื่อบำเพ็ญกุศลให้กับครูดนตรีที่ล่วงลับไปแล้ว จึงเข้าสู่พิธีบูชาคารวะครู ซึ่งในพิธีใช้เพลงประกอบพิธีถึง 33 เพลง บันทึกข้อมูลพิธีไหว้คารวะครูใหญ่ ของ Professor.Keo Dorivan ซึ่งเป็นการจัดพิธีของศาสตราจารย์แฉนนำ ผู้เป็นบิดา ซึ่งมีการบันทึกเพลงพร้อมความหมายไว้ จำนวน 33 คณะครูดนตรีประธานบทดนตรีพิณเพี้ยตในพิธีคารวะครูใหญ่ Dorivan. (1994) 33 เพลง คือ 1.บทสาธูการ์ (เพลงสาธูการ์) 2.บทตรัสธั (เพลงตระใหญ่) 3.บทพลัก (เพลงผลิ) 4.บทพยาภูิน (เพลงพญาเดิน) 5.บท หก (บทหก หรือเหาะ) 6.บท ตลุม (บทกลู) 7.บทโรท์ภพผัด (บทร่วภพผาด) 8.บทภู้อมบองกลอบ (บทภูบงกาล) 9.บทก้อมมันต์ (บทกามัน) 10.บท มหาฤทธิ์ 11.บทโรท์สามลา (บทร่วสามลา) 12.บทเสมอซัคค์สมุทร (บท สมือซันสมุทร) 13.บทเชิดฉาน (บทเชิดฉาน) 14.บทเกรวโณ (บทกราวโน) 15.บทพระบาสัคคณี (บทพระสัคคณี) 16.บท โรท์ภัรับโรง (บท ร่วภัรับรอง) 17.บทแขกบอโรเขตต์ (แขกบรเทศ) 18.บทเชิด 19.บทเชิดฉิม (เชิดฉิม) 20.บทบาทม (เพลงปฐม) 21.บทรุกรันธั (เพลงรุกรันธั) 22.บท เชิดประจับ (เพลงเชิดจับ) 23.บทมหาฉัย (เพลงมหาชัย) 24.บทไผเรือ (เพลงไผเรือ) 25.บทโล (เพลงโล) 26.บท พลุกต้อนโม (เพลงบลุกทวนมาย) 27.บทพราหมณ์กิบแวน 28.บท ฟุงสูง (เพลงลงสร) 29.บท แสนพาว (เพลงแสนพเรน) 30.บท ปรายลาซ (เพลงปรูวขาวต) 31.บท เชิดชุนครุ บทนี้ใช้ 32.บท เชิดสูงกั (เพลงคราร่า) 33.เพลงฉบ ซึ่งจัดในราชสำนัก แต่ด้วยปัจจัยดังกล่าว ทำให้พิธีกรรมนี้ ถูกจัดขึ้นในสถานศึกษาด้านดนตรีดั้งเดิม ของประเทศกัมพูชา 2 สถาบัน คือ โรงเรียนมัธยมวิจิตรศิลป์ (Secondary School of Fine Arts) และมหาวิทยาลัยกัมพูชาวิจิตรศิลป์ (Royal University of Fine Arts) กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ซึ่งทั้งสองสถาบันนี้ เป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้านศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ แห่งเดียวในประเทศ ส่วนระดับอุดมศึกษาด้านศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ แห่งเดียวในประเทศเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ทั้งสองระดับนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลกัมพูชา พร้อมกันนี้ก็ได้รับการอุปถัมภ์จากราชสำนักกัมพูชาเช่นเดียวกัน ดังนั้นดนตรีราชสำนักจึงถูกถ่ายทอดผ่านสถาบันการศึกษาใน 2 ระดับนี้ การจัดพิธีไหว้ครูพิณเพี้ยตแบบราชสำนักจึงถูกจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี หลังเทศกาลปีใหม่ของชาวกัมพูชา (ช่วงวันสงกรานต์) โดยจะเปลี่ยนกันจัดสลับกันในแต่ละปี ซึ่งในปีที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในปี พ.ศ. 2559 นั้น พิธีไหว้ครูพิณเพี้ยตราชสำนักกัมพูชา ถูกจัดขึ้นที่โรงเรียนมัธยมวิจิตรศิลป์ (Secondary School of Fine Arts) และปรากฏเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมดังกล่าว 12 เพลง เรียกว่าพิธีคารวะครูเล็ก คือ 1.เพลงบทสาธูการ์ 2.เพลงบ่อทซาทุการ์ 3.เพลงตระสัทม (ตระสัต้อมนอบกรู) 4.เพลงสั (สั) 5.เพลงสั (สั) 6.เพลงสั (สั) 7.เพลงสั (สั) 8.เพลงสั (สั) 9.เพลงสั (สั) 10.เพลงสั (สั) 11.เพลงสั (สั) 12.เพลงสั (สั) 13.เพลงสั (สั) 14.เพลงสั (สั) 15.เพลงสั (สั) 16.เพลงสั (สั) 17.เพลงสั (สั) 18.เพลงสั (สั) 19.เพลงสั (สั) 20.เพลงสั (สั) 21.เพลงสั (สั) 22.เพลงสั (สั) 23.เพลงสั (สั) 24.เพลงสั (สั) 25.เพลงสั (สั) 26.เพลงสั (สั) 27.เพลงสั (สั) 28.เพลงสั (สั) 29.เพลงสั (สั) 30.เพลงสั (สั) 31.เพลงสั (สั) 32.เพลงสั (สั) 33.เพลงสั (สั)

7.เพลงเชิดฉิ่ง ฉิ่งฉิมฉิม ฉิ่งฉิม 8.เพลงบทเชิด ฼ង ฼ង ฼ង ฼ង 9.เพลงตลุม ฼ ฼ ฼ 10.เพลงจุมเน็ญญ
 ฼฼฼ ฼฼฼ 11.เพลงซ็อนท็กกงง ฼฼฼฼ ฼฼฼฼ 12.เพลงจบ ฼฼ ฼฼฼฼

ภาพที่ 1 การจัดวงแบบเดิม

ที่มา : เอกสาร Dorivan K, (2551, p.33)

ภาพที่ 2 การจัดวงแบบปัจจุบัน

ที่มา : โสภณ ลาวรรณ 31 มีนาคม 2016

ความเปลี่ยนแปลงของวงพิณเพ็ญต รวมไปถึงพิธีไหว้ครูพิณเพ็ญต ราชสำนักกัมพูชาเทียบเคียงกับ
 ประวัติศาสตร์กัมพูชาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ อาณาจักรพุนัน จนถึงปัจจุบัน สามารถแสดงได้ตามปีคริสต์
 ศักราชได้ดังนี้คือ ก่อนคริสต์ศักราช ยุคแรกอาณาจักรพุนันวงเพลงโคงสคอคซ์ สำหรับการทําศึกสงครามและ
 พระมหากษัตริย์ วงเพลงพิณ สำหรับการศึกษา นักปราชญ์ พราหมณ์ ค.ศ. 802 ยุคเมืองพระนคร การประสม
 วงระหว่างวงเพลงโคงสคอคซ์ กับ วงเพลงพิณ เกิดเป็นวงพิณเพ็ญต ยุครุ่งเรือง ค.ศ. 1431 ยุคหลังเมืองพระนคร
 ภัยสงครามจากอยุธยา และประเทศอื่นๆ ศิลปวัฒนธรรมบางส่วนได้เข้าสู่อยุธยา รวมถึงวงพิณเพ็ญต ค.ศ. 1860
 ยุคอาณานิคม ภัยสงครามรอบด้าน การล่าอาณานิคม ศิลปวัฒนธรรมเสื่อมสลาย ญววัฒนธรรมต่างชาติกลืน
 ค.ศ. 1910 ดนตรีและการละครสยามเข้าสู่ประเทศกัมพูชา (ช่วยสมัยรัชกาลที่ 5) ในช่วง ค.ศ. 1860 ของ
 Pramoj. (2000, pp.50-69) กล่าวถึงคณะละครของเจ้าจอมมารดาอำภา ซึ่งมีระเบียบวิธีทั้งดนตรีปีพาทย์เป็นที่
 ยอมรับสังคมคม โดยการนำไปของหม่อมฉวีวาด เข้าสู่ราชสำนักกัมพูชา ค.ศ. 1940 ภัยสงครามโลกครั้งที่ 2
 ปรับเปลี่ยนประเทศ ศิลปวิทยาการถูกลดบทบาทลง รวมทั้งพิธีไหว้ครูพิณเพ็ญตด้วย ค.ศ. 1955 ยุคการ
 เปลี่ยนแปลงทางการเมือง พื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ปฏิรูปประเทศ ยุคปัจจุบัน อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม คงไว้เพียง
 สำระสำคัญ แก่นของศิลปวัฒนธรรมของชาติ ในส่วนของขั้นตอนพิธีกรรมแต่เดิมมีระเบียบขั้นตอนมากมายเดิม
 จากพิธีกรรมที่เรียกว่าพิธีโ฼นตา คือพิธีกรรมบวงสรวงผีบรรพบุรุษที่มีสอทอดกันมายาวนาน จึงเป็นกำเนิดของ
 พิธีไหว้ครูดนตรีเขมร จากการตั้งตะโพนอันถือเป็นครูใหญ่ไว้ตรงกลางมณฑลพิธี และสลับกับการตั้งแทนบวงสรวง
 เทวดาอารักษ์หรือพิธีโ฼นตาเช่นผีบรรพบุรุษ พิธีไหว้ครูดนตรีมีวัตถุประสงค์หลักคือการอุทิศส่วนกุศลให้กับครูที่
 ล่วงลับไปแล้วปัจจุบันจึงจัดแทนบูชาแบบพิธีโ฼นตาเพียงอย่างเดียว การตั้งตะโพนไว้ตรงการแบบเดิมก็ถูกยกเลิก
 ไปอาจมาขึ้นบ้างตามโอกาสสำคัญ เพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลง
 ความเปลี่ยนแปลงของเพลงประกอบพิธีไหว้ครูพิณเพ็ญตราชสำนักกัมพูชา รูปแบบการจัดพิธีไหว้ครูพิณเพ็ญตนี้
 เริ่มมีมาตรฐานขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 เรื่องเพลงที่บรรเลงประกอบพิธีกรรมเป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้

ประกอบอาชีพกวีของ การแสดงโขน อันหมายถึงการแสดงอาชีพกวีของเทพหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพิธีไหว้ครุ นั้น มีหน้าที่แสดงความหมายในขั้นตอน พิธีกรรมในทุกขั้นตอน ซึ่งเพลงการเหล่านี้ไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อใด และใครเป็นผู้ประพันธ์ขึ้น เพียงแต่ได้ข้อมูลว่าเทพเจ้าเป็นผู้บรรเลงและถ่ายทอดสู่มนุษย์ โดยเพลงการในพิธีไหว้ครุมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเพลง อันมีเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่เดิมมีระเบียบวิธีที่ใช้เวลานาน เรียกว่า เพลงพินพิศสำหรับพรใหญ่” จำนวน 33 เพลง ด้วยสาเหตุปัจจัยทางเมือง ภัยสงคราม พุทธศักราช ระยะเวลา และสาระสำคัญ จึงมีการปรับทอนให้พิธีกรรมเหลือเพียงสาระที่สำคัญ ที่เรียกว่าเพลงพินพิศสำหรับ พรเล็ก จำนวน 12 เพลง ซึ่งเป็นเพลงที่มีความสำคัญของพิธีกรรมทั้งสิ้น ดังนั้นจำนวนของเพลงในพิธีกรรมการไหว้ครุพินพิศสำหรับพรใหญ่ ปรับเปลี่ยนมาเป็นพรเล็ก ซึ่งจำนวนเพลงชี้ให้เห็นถึงลำดับขั้นตอน พิธีกรรมที่ลดลง อย่างเห็นได้ชัด ดังตารางเปรียบเทียบต่อไปนี้

ความเปลี่ยนแปลงของวงพินพิศ รวมไปถึงพิธีไหว้ครุพินพิศ ราชสำนักกัมพูชาเทียบเคียงกับ ประวัติศาสตร์กัมพูชาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ อาณาจักรพุนัน จนถึงปัจจุบัน สามารถแสดงได้ตามปีคริสต์ ศักราชได้ดังนี้คือ ก่อนคริสต์ศักราช ยุคแรกอาณาจักรพุนันวงเพลงโคงสคอคข์ สำหรับการทำศึกสงครามและ พระมหากษัตริย์ วงเพลงพิน สำหรับการศาสนา นักปราชญ์ พรหมณ์ ค.ศ. 802 ยุคเมืองพระนคร การประสม วงระหว่างวงเพลงโคงสคอคข์ กับ วงเพลงพิน เกิดเป็นวงพินพิศ ยุครุ่งเรือง ค.ศ. 1431 ยุคหลังเมืองพระนคร ภัยสงครามจากอยุธยา และประเทศอื่นๆ ศิลปวัฒนธรรมถูกนำมาเป็นสมบัติของอยุธยา รวมถึงวงพินพิศ ค.ศ. 1860 ยุคอาณานิคม ภัยสงครามรอบด้าน การล่าอาณานิคม ศิลปวัฒนธรรมเสื่อมสลาย ญวณธรรม ต่างชาติกลืน ค.ศ. 1910 ดนตรีและการละครสยามเข้าสู่ประเทศกัมพูชา (ช่วงสมัยรัชกาลที่ 5) โดยการนำของ คณะละครของเจ้าจอมมารดาอำภา โดยการนำไปของหม่อมฉวีวาด เข้าสู่ราชสำนักกัมพูชา ค.ศ. 1940 ภัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ปรับเปลี่ยนประเทศ ศิลปวิทยาการถูกลดบทบาทลง รวมทั้งพิธีไหว้ครุพินพิศ ด้วย ค.ศ.1955ยุคการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง พื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ปฏิรูปประเทศ ยุคปัจจุบัน อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม คงไว้เพียงสาระสำคัญ แก่นของศิลปวัฒนธรรมของชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

ความเป็นมาของพิธีไหว้ครุพินพิศราชสำนักกัมพูชากับพิธี พิธีไหว้ครุพินพิศถูกจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในวันพฤหัสบดี เดือนห้า หลังวันปีใหม่หรือก่อนปีใหม่ของกัมพูชา (วันสงกรานต์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการ บำเพ็ญกุศลให้กับบรรพบุรุษทางดนตรีหรือครูดนตรีเป็นหลังโดยจะมีพิธีสงฆ์ในช่วงเช้า สวดพระอภิธรรมเจ็ด คัมภีร์ การถวายภัตตาหารพระสงฆ์ จากนั้นเป็นพิธีการบูชาเทพทางดนตรีและสักการะครูดนตรีที่ล่วงลับไปแล้ว เรื่องของการกระทำพิธีไหว้ครุนี้สะท้อนภาพสังคมของนักดนตรีชาวกัมพูชา เกี่ยวข้องกับรูปแบบของวัฒนธรรม (Patterns of Culture) ที่กลุ่มคนร่วมกันสร้างขึ้นอาจเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมหรือไม่เป็นรูปธรรมก็ตาม พิธีไหว้ครุถูก จัดขึ้นในสัปดาห์ใหม่ (วันสงกรานต์) ของทุกๆ ปี ซึ่งหมายถึงการรวมตัวกันของกลุ่มสังคมดนตรีกัมพูชา เพื่อ แสดงออกทางพฤติกรรมที่ให้ความเคารพต่อผู้มีพระคุณ ผ่านการจัดพิธีไหว้ครุ ซึ่งตรงกับ Wansiri. (2007) ได้ กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบวัฒนธรรม หรือสามารถเรียกได้อีกประการหนึ่งว่า พฤติกรรมใดที่เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคน คิดสร้างขึ้นเพื่อตอบสนอง ความต้องการทางร่างกายของตนสิ่งใดพฤติกรรมใดที่บุคคลคนหนึ่งคิดขึ้นและ

ทำความเข้าใจให้กับตนเองแต่ผู้เดียวโดยผู้อื่นไม่ได้มีส่วนร่วมด้วยนั้นเป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคลจึงไม่นับว่าเป็นรูปแบบของวัฒนธรรมเพราะมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมว่ามีลักษณะอะไรบ้างที่เป็นส่วนรวมมันเป็นหน่วยปลีกย่อยเกินกว่าจะประมวลคร่าวๆได้ส่วนสิ่งของหรือพฤติกรรมใดส่วนสิ่งของและพฤติกรรมใดที่เป็นที่ยอมรับของคนหมู่มากในสังคมและคนส่วนใหญ่ยอมรับใช้ผู้มองจากภายนอก (สังคม) สังเกตเห็นได้ชัดเจนว่ามันเป็นอย่างไรโดยมองจากภาพรวมความกว้างๆได้พฤติกรรมนั้นก็คือรูปแบบของขบวนการทางวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆนั่นเอง โดยการสร้างพิธีกรรมการไหว้ครูพิณเพี้ยตนี้ เป็นการสร้างรูปแบบทางวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน ทั้งที่เป็นรูปธรรมคือองค์ประกอบต่างๆ ของพิธีกรรม และไม่เป็นรูปธรรมคือคุณค่าทางจิตใจของผู้เข้าร่วมพิธีดังกล่าว

ความเชื่อมโยงระหว่างพิธีโองตา การบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมเจ็ดคำภีร์ พิธีไหว้ครูพิณเพี้ยตส่วนหนึ่งของรูปแบบการจัดพิธีไหว้ครูพิณเพี้ยตนี้ มีต้นแบบมาจากพิธีโองตา **อุสสา** ซึ่งไม่สามารถระบุความเป็นมาของพิธีกรรมดังกล่าวได้ แต่พิธีนี้ถูกจัดขึ้นทั้งในราชสำนัก และพิธีของประชาชนทั่วไป การทำพิธีโองตาก็เป็นการรำลึกถึงคุณครูอาจารย์ที่มีพระคุณเทพเจ้าทั้งหลาย ขอให้มีความสุขทั้งมวล ทั้งมีตัวตนและไม่มีตัวตน ขอให้ช่วยปกปักรักษาและมีชัยชนะทุกประการ Khowdee. (2016) กล่าวถึงพิธีโองตาทว่า พิธีแซนโองตา คือพิธีการเช่นบูชาผีบรรพบุรุษ มีอายุนับพันปี จะถูกจัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี จากการศึกษาวิเคราะห์และตีความจากข้อมูลทราบว่า พิธีไหว้ครูพิณเพี้ยต มีกำเนิดมาเมื่อไรไม่มีหลักฐานปรากฏ แต่เกิดขึ้นพร้อมๆ กับพิธีโองตาคือพิธีการเช่นบูชาวิญญาณผีบรรพบุรุษ ซึ่งพิธีนี้ทั้งประชาชนทั่วไปของกัมพูชาหรือบางจังหวัดในไทยที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา แม้กระทั่งในราชสำนักก็มีพิธีโองตานี้ ส่วนในพิธีไหว้ครูพิณเพี้ยตนั้นโดยหลักคือการสักการะครูเพลงเขมร เทพเจ้าทางดนตรี และมีการบรรเลงเพลงโดยวงพิณเพี้ยตตลอดทุกขั้นตอนของพิธีกรรม

วัฒนธรรมดนตรีพิณเพี้ยตมีประวัติการกำเนิดยาวนานกว่าคิตศตวรรษ เริ่มตั้งแต่อาณาจักรฟูนัน มายุคพระนครเรื่อยมา จนถึงยุคของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งความเปลี่ยนแปลงของวงพิณเพี้ยตนี้ มีปัจจัยหลักคือการทำสงคราม ทำให้วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงการสืบทอดที่มีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างสังคม ดังที่ Santasombat. (1997, p.234) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสืบทอดเรื่องต่างๆ แต่วัฒนธรรมก็มีการปรับสภาพและสามารถเปลี่ยนแปลงตามเหมาะสมของแต่ละสังคมซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดจากปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน

ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมร่วมที่จะรักษาวัฒนธรรม รวมไปถึงวงพิณเพี้ยต เพลงการต่างๆ ของสองประเทศมีส่วนขับเคลื่อนและเชื่อมโยงวัฒนธรรมเนื่องจากอาณาจักรเขมรโบราณมีวัฒนธรรมที่รุ่งเรืองแต่เนื่องจากภัยสงครามจึงทำให้ส่วนนี้หายไปจนกระทั่งได้รับการส่งเสริมจากคณะละครของหม่อมฉวีวาดทำให้ดนตรีและนาฏศิลป์กัมพูชามีส่วนคล้ายคลึงกับประเทศไทยมากโดยเฉพาะสำเนียงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงอาทิเพลงเสมอรัวเซ็ดเพลงช้าเพลงเร็วเพลงลา ฯลฯ เมื่อพิจารณาแล้วมีทำนองหลักที่เหมือนกันแต่การแปลทำนองของเครื่องดนตรีอื่นๆ มีความแตกต่างรวมไปถึงองค์ประกอบอื่นๆ ในภาพรวมแตกต่างออกไปจากไทย ในส่วนนี้จะป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ทางดนตรี ตรงกับข้อมูลของ Pramoj. (2000, pp.68-71) กล่าวพอสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางดนตรีในสมัยรัชกาลที่ 5 ไว้ว่าท่านป้าฉวีวาดเมื่อครั้งมีปัญหากับทางราชสำนักก็ได้ไป

ทั้งพระบารมีสมเด็จพระนโรดมโดยนำคณะโขนละครและวงปี่พาทย์ของเจ้าจอมมารดาอำภาไปด้วยซึ่งละครโรงนี้เป็นกุญแจไขประตูเมืองเขมรให้เปิดรับท่านอย่างกว้างขวางเรื่องละเม็งละครนั้นจะถือว่าเป็นเรื่องเล็กไม่ได้ในสมัยนั้นเพราะถือว่าเป็นเรื่องใหญ่เพราะประเทศต่างๆ ถือว่าโขนละครและหนังนั้นเป็นสมบัติที่ส่งเสริมเกียรติยศของบ้านเมืองและโขนละครของประเทศไทยถือว่าประเสริฐสุดเป็นไม่ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของใครเมื่อท่านป้าฉวีวาดนำละครเจ้าจอมมารดาอำภาซึ่งเล่นแบบละครโนไปเช่นนี้สมเด็จพระนโรดมจึงให้รับท่านป้าฉวีวาดและละครของท่านทั้งโรงเข้าไปอยู่ในพระราชวังในฐานะละครในเมืองเขมรและเริ่มหัดละครเมืองเขมรสืบมาจนถึงทุกวันนี้

ด้วยความสัมพันธ์เรื่องดินแดนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันประสบกับภัยสงครามผู้วิจัยพบว่าศิลปวิทยาต่างๆทั้งดนตรีและการฟ้อนรำของเขมรถูกสงครามทำให้ดนตรีมีความผันผวนปรับเปลี่ยน ความชัดเจนด้านดนตรียังคงมีหลักฐานคือภาพจำลัทธิตามปราสาทหินต่างๆ Wongthes. (2010, p.21) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมร่วมระหว่างประเทศไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาไว้ว่าดนตรีกัมพูชาและดนตรีไทยมีรากเหง้าเก่าแก่ร่วมกันราว 5,000 ปีมาแล้วมีระบบเสียงไม่เท่ากันมาแต่ดั้งเดิมเหมือนกันเป็นวัฒนธรรมร่วมของดนตรีสุวรรณภูมิบนผืนแผ่นดินใหญ่อุษาคเนย์ มีความเป็นมายาวนานร่วมกันอย่างแยกไม่ได้เช่นเดียวกับดินแดนและผู้คนในกัมพูชาและไทย มีพัฒนาการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับดินแดนและผู้คนสุวรรณภูมิรวมทั้งบรรพชนคนกัมพูชาและคนไทยกับประวัติศาสตร์กัมพูชาและประวัติศาสตร์ไทยนับเป็นส่วนหนึ่งอย่างแยกไม่ได้จากบรรพชนคนสุวรรณภูมิและประวัติศาสตร์สุวรรณภูมิเหตุที่ต้องแยกกันมาจากยุคอาณาจักรนครราว 100 ปีที่แล้วกับยุคสงครามโลกครั้งที่สองราว 60 ปีที่แล้วทำให้เกิดเส้นกั้นอาณาเขตแบ่งแต่ละประเทศออกจากกันแล้วตัดขาดความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่เคยมีหลายพันปีมาแล้วแต่พื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมสืบเนื่องคล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เรื่องประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพิณพิпят สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการชำระประวัติดนตรีในแถบอาเซียน เนื่องด้วยการศึกษานี้เป็นข้อมูลที่ปรากฏก่อนยุคประวัติศาสตร์ ก่อนคริสต์ศักราช นั้นหมายความว่าดนตรีพิณพิпят เป็นต้นกำเนิดของดนตรีประเภทเครื่องตีและเครื่องเป่าในพื้นที่สุวรรณภูมิ
2. สามารถนำข้อมูลไปต่อยอดในการสร้างงานวิชาการ การเขียนหนังสือเกี่ยวกับดนตรีลุ่มแม่น้ำโขงหรือตำราวิชาการเกี่ยวกับความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมไทย กัมพูชา รวมไปถึงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. จัดการสัมมนาอภิปรายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ปรากฏการณ์ ความเปลี่ยนแปลง ทั้งของวงดนตรีพิณพิпятและพิธีไหว้ครูพิณพิпят แบบขยายผล รวมไปถึงความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ดนตรีของประเทศใกล้เคียง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยฉบับนี้ นำเสนอกระบวนการวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานงานวิจัย พร้อมกันนี้ ในเนื้อหาสาระบางช่วงบางตอน มีความเชื่อมโยงกันระหว่าง ดนตรีเขมร ดนตรีไทย ดนตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

